

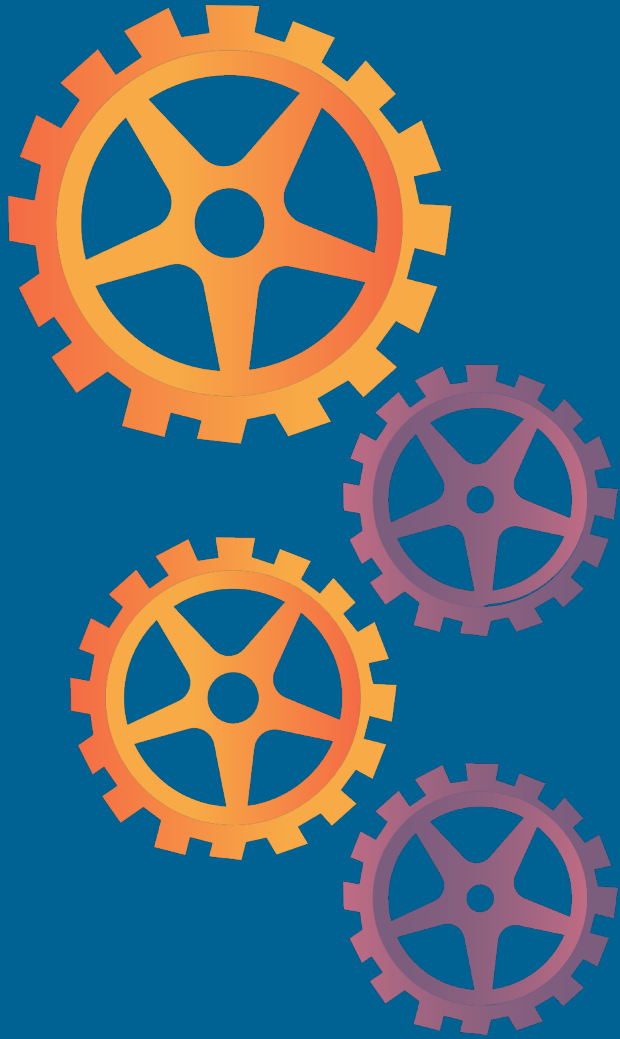
Κοινωνικές δεξιότητες: ορισμός και σχετικές συμπεριφορές

Davide Diletti,
Consorzio Ro.Ma.

Διάρθρωση παρουσίασης

- Εισαγωγή στις κοινωνικές δεξιότητες
 - Ορισμός κοινωνικών δεξιοτήτων
 - Ταξινόμηση κοινωνικών δεξιοτήτων
 - Διαστάσεις κοινωνικών δεξιοτήτων
 - Διαστάσεις κοινωνικών δεξιοτήτων και σχετικές συμπεριφορές

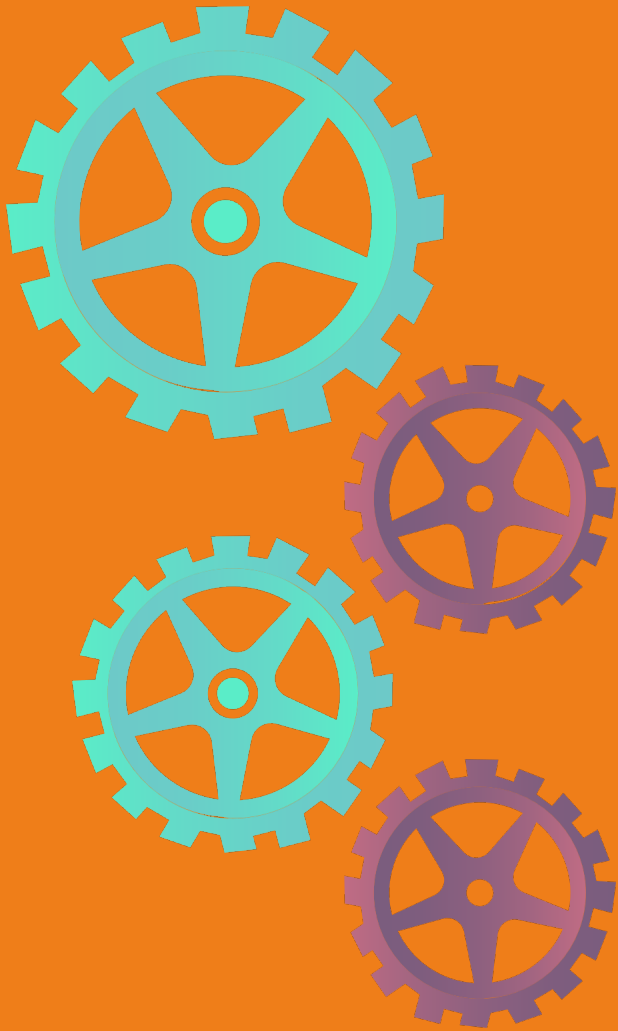

Εισαγωγή στις κοινωνικές δεξιότητες

Σε γενικές γραμμές, οι φιλίες στην παιδική ηλικία συνδέονται με θετικά αποτελέσματα και το να είσαι αντιπαθής συνδέεται με αρνητικά αποτελέσματα (Parker & Asher, 1987).

Πιο συγκεκριμένα, οι κοινωνικές δεξιότητες έχουν συνδεθεί με τα ακαδημαϊκά επιτεύγματα, την ψυχολογική προσαρμογή, τις δεξιότητες αντιμετώπισης προβλημάτων και την εύρεση εργασίας (Miles & Stipek, 2006).

Η έρευνα που αφορά την κοινωνική συμπεριφορά έχει συμπεριλάβει πολλές ασυνέπειες στον ορισμό. Έτσι έχουν γίνει πολλές προσπάθειες για τον ορισμό και την εννοιολόγηση της κοινωνικής συμπεριφοράς παιδιών και εφήβων.

Ορισμός κοινωνικών δεξιοτήτων

Με την ενσωμάτωση των βασικών εννοιών πολλών ορισμών των κοινωνικών δεξιοτήτων, οι Merrell και Gimpel (1998) προσφέρουν έναν ολοκληρωμένο ορισμό, αναφέροντας ότι «... οι κοινωνικές δεξιότητες μπορούν να διδαχθούν, αποτελούνται από συγκεκριμένες συμπεριφορές, στις οποίες περιλαμβάνονται ερεθίσματα και αντιδράσεις, μεγιστοποιούν την κοινωνική ενίσχυση, είναι αλληλεπιδραστικές και συγκεκριμένες για την κατάσταση, και μπορούν να καθοριστούν ως στόχοι για παρέμβαση».

Αυτός ο ορισμός αντιλαμβάνεται τις κοινωνικές δεξιότητες ως προσαρμοστικές συμπεριφορές, ενώ η αποτυχία χρήσης κοινωνικών δεξιοτήτων συνήθως περιγράφεται ως έλλειμμα κοινωνικών δεξιοτήτων. Επιπλέον, οι υπερβολές συμπεριφοράς μπορούν να έχουν επίδραση στα ελλείμματα κοινωνικών δεξιοτήτων..

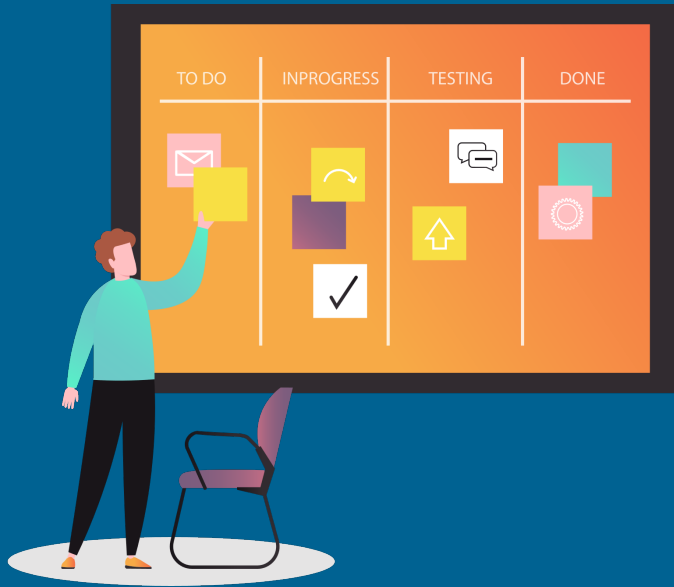
Ορισμός κοινωνικών δεξιοτήτων(2)

Για παράδειγμα, ορισμένες υπερβολές συμπεριφοράς εξωτερίκευσης (π.χ. επιθετικότητα) συχνά επιτυγχάνουν στην απόκτηση κοινωνικής ενίσχυσης και κάποιες εσωτερικευμένες υπερβολές συμπεριφοράς (π.χ. καταθλιπτικές δηλώσεις) μπορούν επίσης να ενισχυθούν από την κοινωνική προσοχή.

Δηλαδή, οι κοινωνικές συμπεριφορές περιλαμβάνουν τόσο τις προσαρμοστικές κοινωνικές δεξιότητες όσο και τις άλλες συμπεριφορές που επηρεάζουν την κοινωνική λειτουργία.

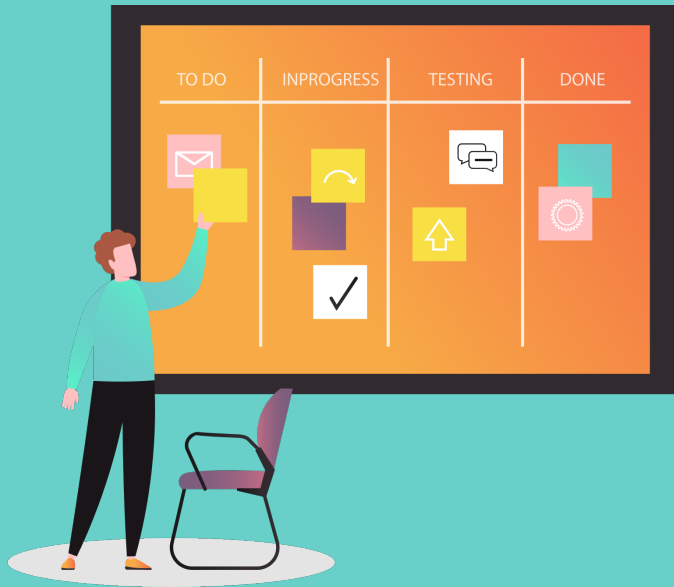
Ορισμός κοινωνικών δεξιοτήτων(3)

Μια άλλη προσέγγιση στις κοινωνικές δεξιότητες περιλαμβάνει την περιγραφή των κοινωνικών δεξιοτήτων με όρους συμπεριφοράς. Χρησιμοποιώντας τους ορισμούς της συμπεριφοράς, οι κοινωνικές δεξιότητες θεωρούνται ως συμπεριφορές που αφορούν συγκεκριμένες καταστάσεις που είναι πιο πιθανό να ενισχυθούν και λιγότερο πιθανό να τιμωρηθούν (Elliott & Gresham, 1987; Gresham, 1986).

Οι Walker, Colvin και Ramsey (1995) προσθέτουν ότι οι κοινωνικές δεξιότητες είναι συμπεριφορές που βοηθούν το παιδί να αντιμετωπίσει και να προσαρμοστεί σε όλο και πιο απαιτητικά κοινωνικά περιβάλλοντα.

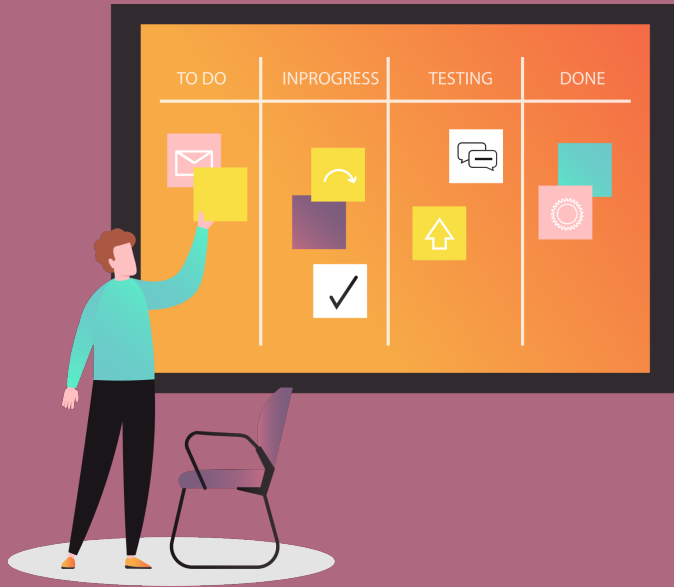
Ορισμός κοινωνικών δεξιοτήτων (4)

Συνδυάζοντας αυτές τις δύο προοπτικές, οι κοινωνικές δεξιότητες μπορούν να θεωρηθούν ως ένα σύνολο συμπεριφορών εξωτερικά προσανατολισμένων που περιλαμβάνουν χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος με το οποίο αλληλεπιδρούν οι άνθρωποι, όπως κοινωνικά αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένης της αποδοχής από άλλους, της σχολικής προσαρμογής και της ψυχολογικής προσαρμογής.

Αυτό σημαίνει ότι εξετάζεται η διάσταση της κοινωνικής σημασίας των συμπεριφορών, σε τρία διαφορετικά επίπεδα: κοινωνική σημασία, κοινωνική σημαντικότητα και κοινωνική αποδοχή (Wolf, 1978; Gresham, 1986).

Ταξινόμηση Κοινωνικών δεξιοτήτων

Μια προσέγγιση για την ταξινόμηση των κοινωνικών δεξιοτήτων επικεντρώνεται στον τύπο του ελλείμματος κοινωνικών δεξιοτήτων. Ακολουθώντας μια θεωρία κοινωνικής μάθησης (Bandura, 1977) για τα ελλείμματα κοινωνικών δεξιοτήτων.

Πιο συγκεκριμένα, ο Gresham (1998; 2002) περιγράφει τρεις τύπους ελλειμμάτων κοινωνικών δεξιοτήτων.

1. Τα ελλείμματα κτήσης περιλαμβάνουν την έλλειψη ιδιαίτερων κοινωνικών δεξιοτήτων. Δηλαδή, σε ένα έλλειμμα κτήσης, το παιδί δεν ξέρει πώς να εκτελέσει τη στοχευμένη κοινωνική δεξιότητα, ανεξάρτητα από την κοινωνική κατάσταση. Αυτός ο τύπος ελλείμματος περιγράφεται συχνά ως πρόβλημα «δεν μπορώ να το κάνω».

Ταξινόμηση Κοινωνικών δεξιοτήτων (2)

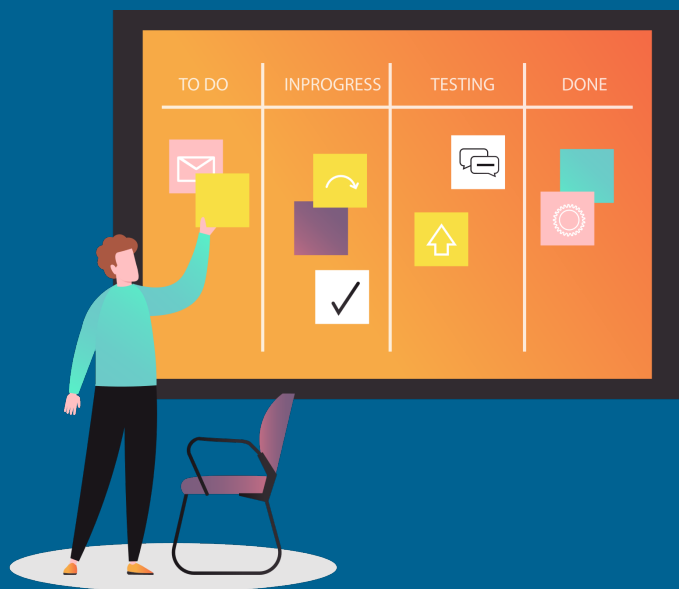
2. Τα ελλείμματα απόδοσης περιλαμβάνουν τη γνώση του πώς να εκτελείς μια κοινωνική δεξιότητα χωρίς να την εκτελείς κατάλληλα. Ένα έλλειμμα απόδοσης περιγράφεται συχνά ως πρόβλημα «δεν κάνει». Δηλαδή, το παιδί αποτυγχάνει να επιδείξει την επιθυμητή συμπεριφορά στην κατάλληλη κατάσταση παρά την παρουσία της δεξιότητας στο συμπεριφορικό ρεπερτόριο του παιδιού.

Ταξινόμηση Κοινωνικών δεξιοτήτων (2)

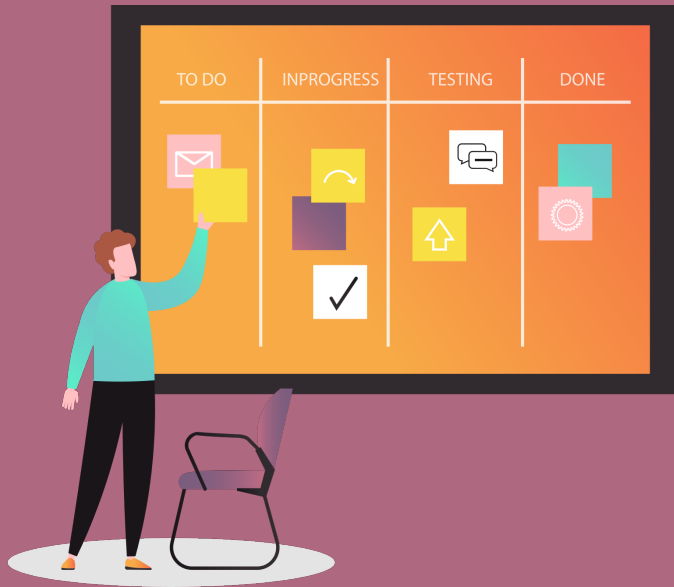
- 3. Τα ελλείμματα ευχέρειας** περιγράφουν μια επίκτητη δεξιότητα που χρησιμοποιείται με άτσαλο τρόπο. Το παιδί μπορεί να είχε ανεπαρκή παραδείγματα ή ευκαιρίες για να εκδηλώσει και να εξασκήσει τη εν λόγω συμπεριφορά.

Διαστάσεις κοινωνικών δεξιοτήτων

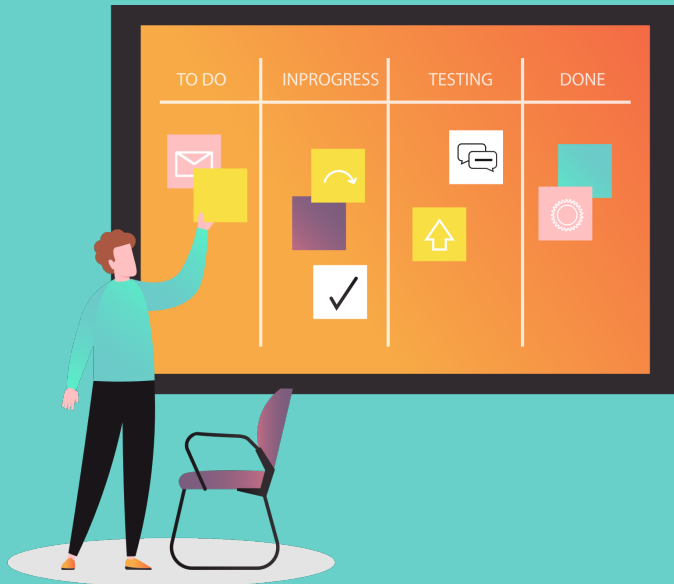
Διαστάσεις	Δεξιότητες
Σχέσεις μεταξύ ομοτίμων	Κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, Προκοινωνική, Διαπροσωπική, Προτιμώμενη από τους συνομηλίκους Κοινωνική συμπεριφορά, Ενσυναίσθηση, Κοινωνική συμμετοχή, Κοινωνικότητα-Ηγεσία, Ενίσχυση συνομηλίκων, Γενική, Κοινωνικές σχέσεις μεταξύ ομοίων
Αυτό-διαχείριση	Αυτοέλεγχος, Κοινωνική Σύμβαση, Κοινωνική Ανεξαρτησία, Κοινωνική Ικανότητα, Κοινωνική Ευθύνη, Κανόνες, Ανοχή στον Εκνευρισμό
Ακαδημαϊκές	Σχολική προσαρμογή, Σεβασμός των κοινωνικών κανόνων στο σχολείο, Προσανατολισμός εργασιών, Ακαδημαϊκή ευθύνη, Συμμόρφωση στην τάξη, Καλός/ή μαθητής/τρια
Συμμόρφωσης	Κοινωνική Συνεργασία, Ικανότητα, Συμμόρφωση
Αυτοπεποίθησης	Διεκδικητικές κοινωνικές δεξιότητες, Κοινωνική μύηση,

Διαστάσεις κοινωνικών δεξιοτήτων και σχετικές συμπεριφορές

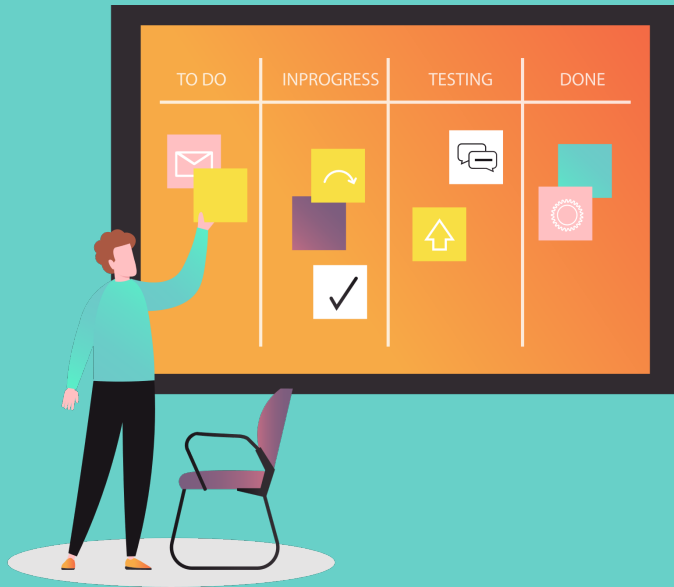
Διαστάσεις	Συμπεριφορές
Δεξιότητες σχέσεων μεταξύ ομοτίμων	• Φιλοφρονήσεις/επαίνους/συγχαρητήρια ομοτίμων • Προσφέρει βοήθεια ή αρωγή σε ομοτίμους όταν χρειάζεται • Προσκαλεί ομοτίμους σε παιχνίδι/διάδραση • Συμμετέχει σε συζητήσεις με ομοτίμους για σημαντικό χρονικό διάστημα • Πυροδοτεί συζητήσεις ή συμμετέχει σε συζητήσεις με ομοτίμους • Έχει αίσθηση του χιούμορ, αστειεύεται και διασκεδάζει με ομοτίμους
Δεξιότητες Αυτό-διαχείρισης	• Ακολουθεί κανόνες, αποδέχεται υφιστάμενους περιορισμούς • Αποδέχεται την κριτική κρατώντας θετική στάση, αποδέχεται την κριτική από άλλους • Συνεργάζεται με άλλους σε διάφορες

Διαστάσεις κοινωνικών δεξιοτήτων και σχετικές συμπεριφορές

Διαστάσεις	Συμπεριφορές
Ακαδημαϊκές δεξιότητες	- Εκτελεί εργασίες/αναθέσεις αυτόνομα, εμφανίζει αυτόνομες δεξιότητες μελέτης. - Ολοκληρώνει ατομική μεμονωμένη εργασία καθιστική εργασία/ανατεθειμένες εργασίες. - Ακούει και εκτελεί τις οδηγίες του εκπαιδευτικού. - Παράγει έργο αποδεκτής ποιότητας για το επίπεδο ικανότητας, λειτουργεί στο ύψος των δυνατοτήτων του/ης. - Αγνοεί τους περισπασμούς των συνομηλίκων ενώ εργάζεται, λειτουργεί καλά παρά τους περισπασμούς.
Δεξιότητες συμμόρφωσης	- Ακολουθεί οδηγίες. - Ακολουθεί κανόνες. - Χρησιμοποιεί κατάλληλα τον ελεύθερο χρόνο. - Ανταποκρίνεται κατάλληλα σε εποικοδομητική κριτική ή όταν τον/ην διορθώνουν.

Διαστάσεις κοινωνικών δεξιοτήτων και σχετικές συμπεριφορές

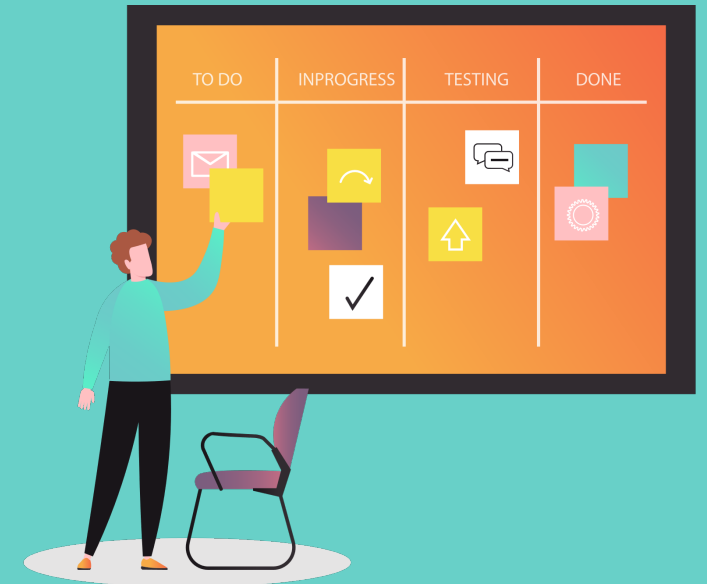
Διαστάσεις	Συμπεριφορές
Δεξιότητες αυτοπεποίθησης	• Ξεκινά συνομιλίες με άλλους. • Αποδέχεται τις φιλοφρονήσεις. • Προσκαλεί συνομηλίκους να παίξουν, προσκαλεί άλλους. • Λέει και/ή κάνει ωραία πράγματα για τον εαυτό του, έχει αυτοπεποίθηση. • Κάνει φίλους. • Αμφισβητεί αθέμιτους κανόνες. • Συστήνεται σε νέα άτομα. • Παρουσιάζεται με αυτοπεποίθηση στο αντίθετο φύλο. • Εκφράζει συναισθήματα όταν αδικείται. • Συμμετέχει κατάλληλα σε τρέχουσα δραστηριότητα/ομάδα .

Αναφορές

- 1. Parker, J. G., & Asher, S. R. (1987). Peer relations and later personal adjustment: Are low-accepted children "at risk"? *Psychological Bulletin*, 102, 357–389.
- 2. Miles, S. B., & Stipek, D. (2006). Contemporaneous and longitudinal associations between social behavior and literacy achievement in a sample of low-income elementary school children. *Child Development*, 77, 103–117.
- 3. Merrell, K. W., & Gimpel, G. A. (1998). *Social skills of children and adolescents: Conceptualization, assessment, treatment*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- 4. Elliott, S. N., & Gresham, F. M. (1987). Children's social skills: Assessment and classification practices. *Journal of Counseling and Development*, 66, 96–99.
- 5. Gresham, F. M. (1986). Conceptual and definitional issues in the assessment of children's social skills: Implications for classification and training. *Journal of Clinical Child Psychology*, 15, 3–15.
- 6. Walker, H. M., Colvin, G., & Ramsey, E. (1995). *Antisocial behavior in school: Strategies and best practices*. Belmont, CA: Thomson Brooks/Cole Publishing Co
- 7. Wolf, M. M. (1978). Social validity: The case for subjective measurement or how applied behavior analysis is finding its heart. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 11, 203–214
- 8. Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Oxford, England: Prentice-Hall
- 9. Gresham, F. M. (1998). Social skills training with children: Social learning and applied behavioral analytic approaches. In T. S. Watson & F. M. Gresham (Eds.), *Handbook of child behavior therapy* (pp. 475–497). New York, NY: Plenum Press.
- 10. Gresham, F. M. (2002). Teaching social skills to high-risk children and youth: Preventive and remedial strategies. In M. R. Shinn, H. M. Walker, & G. Stoner (Eds.), *Interventions for academic and behavior problems II: Preventive and remedial approaches* (pp. 403–432). Washington, DC: National Association of School Psychologists
- 11. Caldarella, P., & Merrell, K. W. (1997). Common dimensions of social skills of children and adolescents: A taxonomy of positive behaviors. *School Psychology Review*, 26(2), 264–278.

Insert title

Insert subtitle

The project „Agile2Learn was financed with the support of the Erasmus+ Programme of the European Commission under the Grant No.: 2021-1-CZ01-KA220-VET-000025558

[Agile2learn.eu](https://agile2learn.eu)